

Wioleta Kołodziejczyk

Wpływ polityki budżetowej na społeczno-gospodarczy rozwój Polski – retrospekcja i przyszłość

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 48/1, 105-115

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOI: 10.18276/sip.2017.48/1-09

Wioleta Kołodziejczyk*

Uniwersytet Gdański

WPŁYW POLITYKI BUDŻETOWEJ NA SPOŁECZNO-GOSPODARCY ROZWÓJ POLSKI – RETROSPEKCJA I PRZYSZŁOŚĆ

STRESZCZENIE

W artykule skupiono się na problematyce związanej z wpływem polityki budżetowej na rozwój społeczno-gospodarczy Polski. W pierwszej części przedstawiono analizę tego zagadnienia w literaturze przedmiotu. W drugiej części dokonano oceny polityki gospodarczej i społecznej w Polsce w latach 2013–2015 oraz przedstawiono prognozy na kolejne lata. Badania przeprowadzono za pomocą ankiety. Analizowana była zarówno bieżąca, jak i przyszła sytuacja, dlatego skupiono się na takich zagadnieniach jak: reformy przeprowadzone przez poprzednią koalicję, problemy związane ze stawkami podatków, najważniejsze kwestie makroekonomiczne, dług publiczny i bezrobocie. Dzięki wykorzystaniu wyników poprzednich badań możliwe było dokonanie oceny polityki polskiego rządu z ostatnich lat.

Słowa kluczowe: polityka budżetowa, OFE, społeczeństwo, gospodarka

Wprowadzenie

Problemy społeczno-gospodarcze należą do kluczowych uwarunkowań rozwojowych, budzących zarówno wiele kontrowersji, jak i będących przedmiotem wielokryterialnych dyskusji. Z jednej strony występuje niemal bezkrytyczne wsparcie dla aktualnych przemian w Polsce, z drugiej strony wskazuje się na istotne ich ograniczenia (Piontek, 2010). Zdaniem Z. Sadowskiego (2005, s. 11) rozwój gospodarczy

* Adres e-mail: anka6194@wp.pl.

powinien służyć kompleksowej poprawie losu i warunków życia społeczeństwa, a nie tylko jego wybranej części. Z kolei według J. Sachsa (2007) głównym społeczno-gospodarczym problemem jest zrównoważony rozwój, tj. samoregulujące się siły gospodarki rynkowej, których nadrzędnym celem jest kierowanie się zasadami sprawiedliwości społecznej i regulacje w zakresie ochrony środowiska. Takie podejście oznacza po pierwsze trwałą poprawę jakości życia współczesnych i przyszłych pokoleń, a po drugie – że jeden podmiot (kapitał) nie będzie rozwijać się kosztem drugiego (Piontek, 2010, s. 118). Niemniej jednak występuje wielokryterialne podejście do tej problematyki, co wskazuje na brak jednoznacznych ustaleń.

Nie należy zapominać, że w przypadku polityki budżetowej istotne znaczenie ma funkcja stabilizacyjna, która skupia się przede wszystkim na wykorzystywaniu poszczególnych elementów budżetowych, takich jak dochody czy wydatki, by możliwe było nie tylko uzyskanie określonych celów makroekonomicznych, lecz również ogólnych celów polityki gospodarczej (Elmendorf, 2012, s. 3). Warto również zaznaczyć, że mamy do czynienia z wpływami na rozmiary globalnego popytu w ramach gospodarki (Księżyk, 2013, s. 311). Rozpatrując powyższe zagadnienie z punktu widzenia podjętego celu niniejszej pracy, należy nadmienić, że najważniejszą funkcją polityki budżetowej jest funkcja stabilizacyjna, ze względu na to, że „poprzez świadome kształtowanie poziomu zagregowanego popytu państwo może wpływać na rozwój społeczno-gospodarczy” (Markowicz, Miłaszewicz, 2006, s. 194).

Celem niniejszego artykułu jest analiza i ocena opinii reprezentantów wybranych instytucji na temat wpływu polityki budżetowej na rozwój społeczno-gospodarczy. Analiza odnosi się do lat 2013–2015. W badaniu wykorzystano metodę wywiadu kwestionariuszowego przy użyciu techniki ankiety. Zastosowano także metodę analizy i krytyki piśmiennictwa.

Na podstawie przeprowadzonych badań możliwe było wyróżnienie najważniejszych obszarów zainteresowania ekonomistów (Dwivedi, 2001, s. 108). Warto zaznaczyć, że ich zdaniem konieczne jest przyjęcie wspólnej waluty, niemniej jednak nie może to nastąpić później niż w 2020 roku. Dodatkowo zwraca się uwagę nie tylko na wspieranie badań czy rozwoju, lecz przede wszystkim na wsparcie służby zdrowia czy ograniczenie deficytu budżetowego. To również podniesie atrakcyjność inwestycyjną naszego kraju. W ramach ankiety wskazywano, że konieczne jest wprowadzenie uproszczonego systemu podatkowego, a także dokonanie stabilizacji poszczególnych przepisów prawa.

1. Polityka budżetowa a rozwój społeczno-gospodarczy

Polityka budżetowa jest rodzajem polityki gospodarczej, na którą składają się wydatki rządowe, podatki i transfery oddziałujące na poziom zagregowanego popytu w gospodarce. Wspólnie z polityką monetarną umożliwia państwu oddziaływanie na gospodarkę za pomocą instrumentów pieniężnych w celu łagodzenia przebiegu cyklu koniunkturalnego i osiągnięcia wzrostu gospodarczego, zmniejszania bezrobocia i osiągnięcia stabilności cen. Dzięki wykorzystaniu narzędzi polityki budżetowej rząd dąży do osiągnięcia trzech podstawowych celów (NBP, 2017):

- fiskalnego, polegającego na zaspokojeniu popytu władz publicznych na dochody,
- wydatkowania środków publicznych na rzecz realizacji statutowych zadań władz publicznych i oddziaływania na zagregowane wydatki/zagregowany popyt w celu osiągnięcia pożądanego poziomu gospodarowania,
- realizacji pozafiskalnych celów za pomocą narzędzi fiskalnych.

Realizowanie aktywnej polityki budżetowej oznacza, że rząd wybiera narzędzia służące osiągnięciu wyznaczonych celów (Miemieć, Miemieć, Sawicka, 2013, s. 132). Natomiast polityka pasywna realizuje się samoczynnie dzięki systemowi automatycznych stabilizatorów, w postaci podatków bezpośrednich, pośrednich, zapomóg i programów stabilizacyjnych. Jest to możliwe dzięki elastyczności systemu podatkowego, w tym wielkości wpływów podatkowych uzależnionych od koniunktury gospodarczej (NBP, 2017).

Stąd polityka budżetowa (*budgetary policy*) oznacza ogół aktywności państwa w sferze finansów publicznych i budżetu państwa. Takie określenie znajduje uzasadnienie w literaturze naukowej, gdzie w opinii niektórych ekonomistów termin polityka fiskalna (*fiscal policy*) odnosi się jedynie do polityki kształtowania podatków (Oręziak, 2009, s. 45). Należy podkreślić, iż polityka fiskalna skupia się na gromadzeniu dochodów budżetowych w taki sposób, aby ich poziom i struktura były adekwatne do wydatkowania środków publicznych (Hansen, 2014, s. 49). Obejmuje zatem działania rządu w sferze dochodów i wydatków budżetowych, których celem jest uzyskanie kontroli i oddziaływanie na podział dochodów i na aktywność gospodarczą (Nasiłowski, 1996, s. 209).

Polityka budżetowa oddziałuje na sektor finansów publicznych na poziomie decyzyjnym w zakresie dochodów i wydatków budżetowych na wszystkich szczeblach władzy publicznej (centralnej, regionalnej i lokalnej) oraz w odniesieniu do systemu ubezpieczeń społecznych (Oręziak, 2008, s. 5). Polityka budżetowa postrzegana jest

też jako dobór źródeł i metod gromadzenia dochodów publicznych w celu realizacji określonych celów społecznych i gospodarczych ustalonych przez niektóre organy publiczne (Fedorowicz, 1998, s. 7). Jest określana jednym z kluczowych elementów polityki makroekonomicznej i wiąże się z określonym ryzykiem, które może prowadzić do pogorszenia stanu finansów publicznych (Oręziak, 2008, s. 4). Dlatego państwo, realizując cele polityki budżetowej, wykorzystuje narzędzia stabilizacji koniunktury i różnorodne instrumenty z zakresu polityki fiskalnej i pieniężnej (Dach, 2011, s. 84–97). Instrumenty fiskalne winny być wykorzystywane w odniesieniu do krótko- i średniookresowych zmian aktywności gospodarczej, a ich celem – minimalizowanie negatywnych skutków makroekonomicznych oraz dążenie do zrównoważonego, długookresowego wzrostu gospodarczego (Barczyk, Lubiński, 2009, s. 97).

Sytuacja w sektorze finansów publicznych ma wpływ na realną gospodarkę, gdzie zmiany wielkości i struktury dochodów oraz wydatków publicznych mogą przyczyniać się do przyspieszenia lub osłabienia wzrostu gospodarczego, poprawy lub pogorszenia sytuacji na rynku pracy. Także wydatki publiczne mogą bezpośrednio oddziaływać na wzrost gospodarczy poprzez inwestycje publiczne (Oręziak, 2008). Stąd podjęta problematyka ma istotne znaczenie dla każdego organu państwowego lub samorządowego.

Polityka budżetowa jest jednym z istotnych czynników wpływu na decyzje społeczne w odniesieniu do aktywności zawodowej, gospodarczej, oszczędzania oraz inwestowania. System podatkowy i system świadczeń społecznych w ramach finansów publicznych pełnią ważną rolę w korygowaniu skutków działania mechanizmu rynkowego oraz zapewnienia koniecznej spójności społecznej (Oręziak, 2008).

Instrumenty polityki fiskalnej obejmują ich formy dyskrecjonalne i automatyczne stabilizatory koniunktury gospodarczej. Do instrumentów dyskrecjonalnych polityki fiskalnej kwalifikują się działania organów państwa, których celem jest oddziaływanie na zmiany aktywności gospodarczej. Mają one wpływ na popyt globalny i jego elementy. Na przykład w okresie wysokiej dynamiki wzrostu, w czasie inflacji koniunkturalnej nadwyżka popytu musi zostać ograniczona restrykcyjną polityką fiskalną do czasu uzyskania równowagi. Natomiast w fazie niskiej dynamiki wzrostu, niepełnego wykorzystania czynników wytwórczych i koniunkturalnego bezrobocia polityka fiskalna powinna nie tylko hamować spadek popytu globalnego, lecz także prowadzić do jego ponownego wzrostu. Takie oddziaływanie polityki budżetowej na popyt znajduje odzwierciedlenie w wydatkach państwa na zakup dóbr i usług konsumpcyjnych lub środków inwestycyjnych, poprzez dochody państwa, różnego rodzaju transfery oraz zmiany stóp podatkowych i odpisów amortyzacyjnych (Barczyk, Lubiński, 2009, s. 97).

Z kolei automatyczne stabilizatory koniunktury są środkami interwencjonizmu państwowego, których działanie ujawnia się w następstwie odchyień najważniejszych wielkości ekonomicznych od założonego poziomu np. produktu narodowego, produkcji, zatrudnienia. Stanowią je wszelkie środki służące do utrzymania równowagi gospodarczej na poziomie pełnego zatrudnienia i sterowania równowagą pomiędzy inflacją a bezrobociem tak, aby działały na rzecz kompensacji tendencji destabilizujących gospodarkę i prowadziły do równowagi systemu gospodarczego. Do automatycznych stabilizatorów koniunktury zalicza się również mechanizmy powstające w każdej gospodarce, np. zmiany w strukturze własnościowej (monopolizacja), sektorowej czy tzw. efekt zapadki, których konsekwencją może być deformacja współczesnego cyklu koniunkturalnego (Barczyk, Lubiński, 2009, s. 97).

2. Ocena polityki gospodarczej i społecznej w Polsce w latach 2013–2015 oraz prognozy na kolejne lata

2.1. Metodyka badań

Pod patronatem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i magazynu „Forbes” przeprowadzono badanie dotyczące oceny polityki gospodarczej i społecznej w Polsce. Wykonał je Zakład Polityki Gospodarczej Instytutu Ekonomii Politycznej, Prawa i Polityki Gospodarczej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie wraz z Instytutem Wiedzy i Innowacji (Piech, 2016).

Ankiety były zbierane od stycznia do kwietnia 2016 roku. Warto zaznaczyć, że było to już szóste badanie, które odnosiło się do nie tylko do oceny przyszłej, lecz również bieżącej polityki gospodarczej i społecznej. Ankietę rozesłano do różnego rodzaju ośrodków naukowych na terenie Polski, wśród których były instytuty, ośrodki badawcze, różne jednostki zaliczane w poczet wyższych uczelni oraz poszczególne organizacje zrzeszające ekonomistów. Szacuje się, że łącznie wysłano 2,5 tys. ankiet, które zawierały prawie 100 pytań. Zwrotność ankiet oscylowała w granicach 1200.

Charakterystyka grupy badawczej przedstawia się następująco:

- płeć: mężczyźni – 1100, kobiety – 1400,
- wiek: 18–30 lat – 1000, 31–60 lat – 1000, 60 i więcej lat – 500,
- miejsce zamieszkania: wieś – 400, miasto do 100 tys. – 600, miasto 100–500 tys. – 1000, miasto powyżej 500 tys. – 500,
- wykształcenie: podstawowe – 200, średnie – 1500, wyższe – 800.

Charakterystyka służy wyłącznie celom poznawczym, gdyż w ramach niniejszego tekstu grupa badawcza jest traktowana i ujmowana w sposób całościowy. Przedstawione zmienne mogą stanowić przyczynek do stworzenia oddzielnego opracowania.

Ankieta podzielono na trzy główne części. Pierwszą z nich była przeszła i bieżąca polityka gospodarcza i społeczna Polski. Druga odnosiła się do rekomendacji dla polityki społecznej i gospodarczej w Polsce. Trzecią częścią była metryczka. Nie należy zapominać, że największa waga była przywiązana do pytań zawartych w pierwszej części. Do przeszłej i bieżącej polityki gospodarczej i społecznej odnosiły się 24 pytania. Przedstawione zostały takie zagadnienia jak: posyłanie dzieci do szkoły w wieku 6 lat, powiązania między nauką oraz gospodarką, jakość wsparcia poszczególnych przedsiębiorstw przez rząd.

Warto zaznaczyć, że korzystano także z wyników poprzedniej ankiety, która została przeprowadzona w 2014 roku, dzięki czemu możliwe było porównanie oceny na różnych polach, zarówno na chwilę obecną, jak i w ostatnich dwóch latach. Jeżeli chodzi o rekomendacje, to przedstawiony został problem dotyczący wspólnej waluty europejskiej. Zadaniem respondentów było wskazanie zagadnień priorytetowych, które dotyczyły podziału środków budżetowych, a także, który sektor ich zdaniem powinien otrzymać wsparcie.

Przyjęto pięciopozomową skalę oceny zjawiska; poziom piąty najlepszy, natomiast poziom pierwszy oznaczał ocenę najniższą.

2.2. Wyniki badań

W 2015 roku jakość polityki gospodarczej została oceniona przez respondentów na poziomie 2,85, a jakość polityki społecznej na poziomie 2,5, co w pięciopunktowej skali jest oceną niską i niższą niż w 2014 roku. Pozytywnie natomiast oceniono poprawę stanu i jakości infrastruktury transportu, zwłaszcza w zakresie budowy autostrad i dróg ekspresowych, jak również stabilizację sytuacji społeczno-gospodarczej w Polsce. Najniżej oceniono takie zagadnienia jak: uproszczenia prawa podatkowego, przeniesienie kapitałów z OFE do ZUS, likwidację KRUS i systemu niektórych zasiłków. Ocenę jakości polityki gospodarczej według pięciopunktowej skali w latach 2010–2015 przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Ocena polityki gospodarczej i społecznej w latach 2010–2015 (w pkt)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ocena jakości polityki gospodarczej	2,3	2,3	2,4	2,6	2,9	2,8
Ocena jakości polityki społecznej	2,1	1,9	2,3	2,3	2,6	2,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Piech (2016), s. 5.

Analizując opinie polskich ekonomistów o polskiej polityce gospodarczej i społecznej, wyraźnie zauważa się tendencję do niższej oceny polityki społecznej w porównaniu z polityką gospodarczą. Ocenę stanu realizacji najważniejszych celów poszczególnych polityk w latach 2014–2015 przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Ocena realizacji celów polityki gospodarczej i społecznej w latach 2014–2015

	2014	2015
Wzrost gospodarczy	3,4	3,3
Skrrajne ubóstwo	2,8	2,7
Inflacja	3,5	3,3
Ubóstwo	3,2	3,2
Deficyt budżetowy	2,5	2,6
Dług publiczny	2,3	2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Piech (2016).

Jak wynika z tabeli 1 i rysunku 1, najwyżej oceniono skuteczność realizacji celów polityki pieniężnej w zakresie inflacji, co należy do zadań banku centralnego (Talewicz-Kwiatkowska, 2013, s. 57). Kolejnym wysoko ocenionym celem polityki gospodarczej był wzrost gospodarczy, który istotnie w latach 2014–2015 kształtował się na stosunkowo wysokim poziomie. Najslabiej zostały ocenione efekty zmniejszania deficytu budżetowego (Nojszewska, 2010, s. 370). Z przeprowadzonego badania również wynika, że około 60% ekonomistów uznało decyzję o przeniesieniu kapitału z OFE do ZUS jako bardzo złą i wskaźnik ten jest o niemal 10 punktów wyższy w porównaniu do 2014 roku. Również jako złą oceniło tę decyzję 20% badanych. Wskazuje to, iż negatywna ocena jest dominująca. Na taki stan rzeczy miały wpływ niejasne uzasadnienie celu wykorzystania środków przejętych z OFE (Piech, 2016, s. 8).

Reforma emerytalna wprowadzona w 2013 roku, zwłaszcza podniesienie wieku emerytalnego, została pozytywnie oceniona przez około 43,2% ankietowanych. Negatywnie to posunięcie ocenia 24% ekonomistów. Należy też podkreślić, iż roz-

dźwięk między poglądami ekonomistów na ten temat a szeroką opinią społeczeństwa był jedną z przyczyn wyboru nowych władz w 2015 roku. Pozytywnie oceniający reformę emerytalną ekonomiści wskazywali na dobro polskiej gospodarki, proces starzenia się społeczeństwa i coraz mniejszą liczbę osób czynnych zawodowo (Piech, 2016, s. 10). Z kolei ponad 59% respondentów uznało, że nastąpiły pozytywne zmiany w otoczeniu przedsiębiorstw, a tylko 13% wskazało na pogorszenie warunków funkcjonowania przedsiębiorstw.

W 2013 roku w Polsce odnotowano sukcesywny wzrost gospodarczy. Jego tempo pod koniec 2015 roku kształtowało się na przeciętnym poziomie 0,9%. Poziom PKB (Produkt Krajowy Brutto) w całym 2015 roku wykazywał realny wzrost o 3,6%, tj. był około 0,3% wyższy niż w 2014 roku. Głównym jego czynnikiem był popyt krajowy, mimo iż dynamika wzrostu była niższa niż w 2014 roku. Niższe tempo wzrostu popytu krajowego wynikało z efektu spowolnienia tempa inwestycji, ujemnego wkładu zapasów, a także wolniejszego tempa spożycia publicznego. Z kolei dynamika eksportu w tym okresie była wyższa niż dynamika importu, co w efekcie wpłynęło na dodatni wkład we wzrost PKB.

Jednakże prognozowany wzrost gospodarczy w 2016 roku ekonomiści ocenili z większym pesymizmem niż NBP. Zgodnie z raportem Narodowego Banku Polskiego pt. „Projekcja inflacji i wzrostu gospodarczego na podstawie modelu NECMOD” z listopada 2015 na 2016 rok prognozowano wzrost PKB na poziomie 3,3%. Główny Urząd Statystyczny podał, że PKB w 2015 roku wzrósł aż o 4,3%. Tymczasem średni wynik z badania ankietowego wyniósł jedynie 2,7, co potwierdziło badanie przeprowadzone w grupie ekonomistów. Na takiej podstawie należy oczekiwać, iż w kolejnych okresach będzie postępowało osłabienie wzrostu gospodarczego. Natomiast szacunki odnośnie do poziomu skrajnego ubóstwa wskazują, że w porównaniu z 2014 rokiem sytuacja poprawi się dla ponad 200 tys. Polaków, co będzie oznaczało spadek skrajnej stopy ubóstwa do poziomu 6,4% (w 2014 roku – 7,4%). Także pozytywnie oceniono prognozy w zakresie spadku bezrobocia.

Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonych badań możliwe było wyróżnienie najważniejszych obszarów zainteresowania ekonomistów. Warto zaznaczyć, że ich zdaniem konieczne jest przyjęcie wspólnej waluty, niemniej jednak nie może to nastąpić później niż w 2020 roku. Dodatkowo zwraca się uwagę nie tylko na wspieranie badań czy rozwoju,

lecz przede wszystkim na wsparcie służby zdrowia czy ograniczenie deficytu budżetowego. Istotna jest także polityka socjalna. Wskazuje się, że rząd powinien się skupić przede wszystkim na rozwoju, infrastrukturze, a także na edukacji narodowej czy administracji.

Należy podkreślić, że aby możliwe było przyspieszenie rozwoju gospodarczego, konieczne jest odniesienie się do zagadnienia, jakim są ograniczenia nałożone na sektor MŚP (Wolański, 2013, s. 196). To również podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej naszego kraju. W ramach ankiety wskazywano, że konieczne jest nie tylko wprowadzenie uproszczonego systemu podatkowego, ale także dokonanie stabilizacji poszczególnych przepisów prawa.

Analizując podjętą problematykę, można stwierdzić, że w przypadku zarówno obecnego rządu, jak i poprzedniego nie mamy do czynienia z żadnymi wymiernymi osiągnięciami w polityce społeczno-gospodarczej. Zdaniem respondentów konieczne jest skupienie się nie tylko na rozwoju infrastruktury, lecz również odpowiednim wykorzystaniu budżetu unijnego, który przeznaczony jest na lata 2014–2020 (Pomorska, Szolno-Koguc, 2012, s. 85). Konieczne jest także skupienie się na zmniejszeniu dynamiki wzrostu, jeżeli chodzi o dług publiczny oraz inflację. Podkreśla się, że niezwykle istotne jest zapewnienie stabilności gospodarczej. Jeżeli chodzi o porażki, to wskazuje się przede wszystkim na reformę OFE, jak również nieporadność w kwestii wysokiej stopy bezrobocia. Nie należy zapominać o wysokim długu publicznym, jak również braku przeprowadzonej reformy służby zdrowia.

Respondenci zostali także poproszeni o wskazanie, jakie porażki oraz sukcesy mogą pojawić się w przyszłości. Co ciekawe, większość z nich wskazała, że rząd nie jest w stanie odnieść żadnych sukcesów w przyszłości. Większość z nich uważa, że utrzymanie wzrostu gospodarczego na stałym poziomie będzie jego największym sukcesem. Należy nadmienić, że część ankietowanych podkreśliła, że konieczne jest skupienie się na założeniach polityki energetycznej. Warto również odnieść się do odpowiedzi, zgodnie z którymi konieczna jest poprawa służby zdrowia, jak również rozwój infrastruktury czy silna polityka w stosunku do Rosji. Największymi porażkami są bez wątpienia perturbacje związane z OFE oraz brak kontroli nad publicznymi finansami. Nie należy zapominać także o braku reformy w przypadku wspomnianego sektora, a także nieporadności wobec bezrobocia.

Niezwykle istotne jest nie tylko utrzymanie tempa wzrostu, lecz również dbałość w obszarze finansów publicznych. Wśród oczekiwanych celów należy wskazać: utrzymanie długu oraz deficytu budżetowego na dopuszczalnym poziomie. Dodatkowo, część obietnic wyborczych może mieć negatywne skutki w odniesieniu do finansów publicznych i aktywności gospodarczej.

Literatura

- Barczyk, R., Lubiński, M. (2009). *Dylematy stabilizowania koniunktury*. Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego.
- Dach, Z. (2011). *Polityka makroekonomiczna w warunkach kryzysu i jej wpływ na gospodarkę*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Dwivedi, D.N. (2001). *Macroeconomics: theory and policy*. New Delhi: Tata McGraw-Hill.
- Elmendorf, D.W. (2012). *Macroeconomic and budgetary effects of an illustrative policy for reducing the federal budget deficit*. New York: Diane Publishing.
- Fedorowicz, Z. (1998). *Polityka fiskalna*. Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej.
- Hansen, B. (2014). *The Economic Theory of Fiscal Policy*. London/New York: Routledge.
- Księżyk, M. (2013). *Ekonomia. Podejście historyczne i perspektywne*. Kraków: Oficyna Wydawnicza AFM Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne.
- Markowicz, I., Miłaszewicz, D. (2006). Polityka fiskalna a możliwości rozwojowe gospodarki. W: D. Kopycińska (red.), *Regulacyjna rola państwa we współczesnej gospodarce (193–202)*. Szczecin: Print Group Daniel Krzanowski.
- Miemiec, N., Miemiec, W., Sawicka, K. (2013). *Prawo finansów publicznych sektora samorządowego*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- NBP (21.01.2017). *Polityka budżetowa*. Pobrane z: <https://www.nbpportal.pl/slownik/pozycje-slownika/polityka-budzetowa>.
- NBP (23.01.2017). *Polityka fiskalna*. Pobrane z: <https://www.nbpportal.pl/slownik/pozycje-slownika/polityka-fiskalna>.
- Nasiłowski, M. (1996). *System rynkowy. Podstawy mikro i makroekonomii*. Warszawa: PWN.
- Nojszewska, E. (2010). *Podstawy ekonomii*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Oręziak, L. (2009). *Finanse Unii Europejskiej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Oręziak, L. (2008). Polityka budżetowa w strefie euro. *Bank i Kredyt*, 5, 3–31.
- Piech, K. (2016). *Ocena polityki gospodarczej i społecznej w Polsce*. Warszawa: IWI, SGH, Forbes, PTE.
- Piontek, B. (2010). Współczesne uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego (ujęcie syntetyczne). *Problemy Ekorozwoju*, 5 (2), 117–124.
- Pomorska, A., Szołno-Koguc, J. (2012). *Ekonomiczne i prawne uwarunkowania i bariery redukcji deficytu i długu publicznego*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Sachs, J. (2007). *Wspólne wyzwania, wspólne dobro*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego.
- Sadowski, Z. (2005). *Transformacja i rozwój*. Warszawa: PTE.
- Słomczyńska, I. (2013). Geneza i rozwój strategii makroregionalnych Unii Europejskiej w kontekście realizacji koncepcji wielopoziomowego sprawowania rządów. *Analiza Natolińska*, 12 (71).
- Talewicz-Kwiatkowska, J. (2013). *Wpływ aktywności finansowej Unii Europejskiej na położenie społeczne Romów w Polsce*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wolański, R. (2013). *Wpływ otoczenia finansowego na konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw*. Warszawa: Wolters Kluwer.

THE IMPACT OF BUDGET ON POLAND SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT – FLASHBACK AND FUTURE

Abstract

In this paper, we focus on issues related to the impact of fiscal policy on socio-economic development in the context of Poland. The first part refers to the analysis of the issue in the context of literature. The second part concerns the assessment of economic and social policy in the years 2013–2015 and to present forecasts for subsequent years. The study was conducted using a technique, which is the survey. Both the current and future situation was analyzed and therefore focuses on such issues as the reforms carried out by the previous coalition, the problems associated with tax rates, the most important macroeconomic issues, public debt and unemployment. Thanks to the previous test results, it was possible to assess the policy of the Polish government in recent years.

Keywords: fiscal policy, OFE, society, economy

JEL code: G00